

יבמות סא. (המשנה) עד סא: (המשנה)

ביאור מושגים
 יהושע בן גמלא - בסוגייתנו מובאת ביקורת על יהושע בן גמלא ודרך מינויו לכה"ג לעומת זאת במסכת ב"ב (כא) נאמר עליו שהוא זכור לטוב שאלמלא הוא השתכחה תורה בישראל (הוא תיקן שיהיו מלמדי תינוקות יושבים בכל עיר).
 הראשונים התחבטו בשאלה כיצד ליישב את הסתירה. יש שהציעו שהיו שני יהושע בן גמלא, יש שהציעו שהוא היה אדם טוב וחשוב אלא שהיו טובים ממנו. ויש שהציעו שכשהתמנה לא היה ראוי אבל אחר כך נהיה ראוי.

המשנה

אשה שכשרה להדיוט ופסולה לכה"ג
קידשה כשהוא הדיוט - והתמנה לכה"ג: ישאה
נפלה לפניו לייבום כשהוא הדיוט - והתמנה לכה"ג: לא ייבמה

"קח אישה" - יש מקרים שמותר לו לישא אשה אסורה
"אישה" - אישה מותרת לו ולא יבמה

המשנה

כה"ג שאשת אחיו נפלה לפניו לייבום:
 יחלוץ ולא ייבם

כשאשת אחיו היתה רק מאורסת הוא יכול מעיקר הדין לייבם (כיוון שעשה של ייבום דוחה לא תעשה של איסור אלמנה)
 אבל חכמים אסרו זאת מחשש שיבוא לידי ביאה שניה (שבה כבר אין מצוות עשה)

המשנה

איילונית
אם אין לו בנים - לא ישאה (משום ביטול פרו ורבו)
אם יש לו בנים - ר' יהודה: אסורה לכהן (משום זונה)
חכמים: מותרת לכהן (אינה נחשבת זונה)

מהי זונה
ר' אליעזר: המזנה תחת בעלה,
ר' עקיבא: המפקירה את עצמה,
ר"מ בן חרש: סוטה שבעלה בא עליה,
ר' יהודה: איילונית (אישה שלא התבגרה)
חכמים: נבעלה לאדם פסול, גיורת, ושפחה משוחררת.
ר' אלעזר: נבעלה שלא לשם אישות,

ר' אליעזר: לכהן אסור לישא קטנה

לאיזה כהן התכוון ר' אליעזר - ומה טעמו

רבה: ר"א התייחס לכהן רגיל - הוא סבר כר' יהודה שאסור לישא איילונית וסבר כר"מ שחוששים לאפשרות שהקטנה תתגלה כאיילונית.

רבא: ר"א התייחס לכהן גדול - והיא אסורה כיוון שהוא קונה את הקטנה רק כשהיא גדולה ואז היא כבר בעולה.

רבא: ר"א התייחס לכל כהן - חוששים שמפאת קטנותה תזנה תחתיו ותאסר עליו.

ר"פ: ר"א התייחס לכהן גדול - ויש איסור מיוחד לישא קטנה

דחיה: אנו יודעים שר"א לא סבר לא כר"מ ולא כר"י.

דחיה: אם אביה קידש אותה - הקידושין תופסים גם כשהיא קטנה. (ואם לא כולם יודו שאסור)

ובישראל לא חוששים כיוון שזנות של קטנה נחשבת אונס - ואנוסה מותרת לישראל.